

ZADNJE OBJAVLJENE

POPULARNO

[\(FOTO\) Pretreseni oče razkril, zakaj je umrl eden najbolj iskanih manekenov na sceni, ki je dočakal zgolj 27 let](#)

KRONIKA

[Blagajničarka preprečila tatvino, neznanec nato z nožem vstopil v drugi objekt](#)

POPULARNO

[\(FOTO\) Hči Aleca Baldwina pozirala zgoraj brez: "To je za tiste, ki prijavljate moje fotke"](#)

SVET

[V Ukrajini novi ruski raketni napadi, župan Kijeva prebivalce pozval, naj ostanejo v zakloniščih](#)

POGLEDI

VEČ

[\(PISMO BRALCA\) Ob svetovnem dnevu spomina na žrtve holokavsta: Vrh nacistične rasne politike](#)

MARJAN TOŠ

[\(POGLED\) Kolumna Janje Hojnik: Enotni trg ostaja nedvomno jedro delovanja Evropske unije](#)

JANJA HOJNIK, PROFESORICA PRAVA EU NA PF UNIVERZE V MARIBORU

MNENJE

VEČ

BARBARA BRADAČ

[V kotu](#)

VOJISLAV BERCKO

[Palica za Balkan](#)

(POGLED) Kolumna Janje Hojnik: Enotni trg ostaja nedvomno jedro delovanja Evropske unije

26.01.2023 05.00 Janja Hojnik, profesorica prava EU na PF Univerze v Mariboru

Z novim letom mineva trideset let od vzpostavitve enotnega trga EU, skoraj dvajset let je del tega trga tudi Slovenija

Dodaj med priljubljene

Poslušaj

PROFIMEDIA

Države članice so potrebovale 35 let, da so od začetnega zapisa skupnega trga v rimsko pogodbo ta trg tudi zares vzpostavile. Za ta cilj je bilo sprejetih več sto uredb in direktiv, ob spremljanju obsežnega korpusa sodne prakse Sodišča EU, ki je državljanom EU priznalo številne pravice vse od leta 1962. Kljub tej sodni praksi so podjetja v začetku 80. let izpostavljala, da jim omejitve na trgu povzročajo škodo, zaradi katere se ameriško in japonsko gospodarstvo hitreje razvijata od evropskega. Multinacionalk je bilo takrat v Evropi že bistveno več kot desetletje po vojni in te so od voditeljev zahtevale, da se izgradi povsem enotni trg, kakršnega imajo denimo v ZDA. Jacques Delors je kot predsednik Evropske komisije takoj na začetku svojega mandata spomladi 1985 napovedal odpravo fizičnih ovir (ustavljanje na mejah in kontrola tovara), fiskalnih ovir (zelo različne DDV-stopnje med državami članicami) in tehničnih ovir (stotisoče različnih nacionalnih proizvodnih standardov in zaprtost trga javnih naročil).

Te ovire so bile s 1. januarjem 1993 tudi odpravljene – ali pa vsaj večina njih. Čeprav Sodišče EU enotni trg opredeljuje kot trg, ki deluje kot trg ene države, ni tako. Razlogov za to je veliko. Najprej so tu legitimne omejitve za enotni trg. To so tiste, s katerimi želijo države zaščititi potrošnike, okolje, človekove pravice itd. Čeprav denimo slovenske označbe na proizvodih povzročajo dodatne stroške uvoznikom, jih država legitimno zahteva – čeprav po direktivi EU zadostuje, da je označba v potrošnikom razumljivem jeziku (zato na slovenskih policah najdemo sok z napisom "broskev" in "jahoda"). Podobno je v skladu s pravom EU, če države članice za poklice sodnikov, policistov, vojakov in ministrov zahtevajo domače državljanstvo. Primer, kjer je Slovenija Angeliki Mlinar podelila državljanstvo, da je lahko pri nas opravljala funkcijo ministrice za delo, je bolj izjema kot pravilo v EU. Enako je dopustna omejitev pretoka kapitala, če države predpišejo upravni postopek za odobritev nakupa kmetijskih nepremičnin.

REUTERS

Vsaj toliko, kot je omejitev enotnemu trgu, ki so zakonite, pa je najbrž omejitev, ki jih ne bi smelo biti, pa kljub temu ostajajo. Ostajajo, ker tisti, ki na omejitve naletijo, niso seznanjeni s pravili enotnega trga, ali pravila poznajo, pa niso zainteresirani za njihovo sodno izpodbijanje. Zlasti za trg javnih naročil vse do danes nedvomno ne moremo trditi, da je poenoten. Redko bomo namreč videli nemške policiste v italijanskih avtomobilih ali italijanske v nemških. Le redki so vztrajni kot podjetje Stvarnik Rauter iz okolice Celja, ki si je skoraj dvajset let prizadevalo za to, da bi Inženirska zbornica Slovenije priznala posebno vrsto strelovodov, ki so usklajeni s francoskimi standardi in jih je podjetje želelo uvoziti v Slovenijo. Lani je končno pridobilo pritrditev Evropske komisije.

Drugi podjetnik, ki je vztrajal pri svojih pravicah z enotnega trga, je Matjaž Čepelnik iz Prevalj, ki je začel sodni postopek na okrajnem sodišču v Pliberku, tamkajšnja sodnica pa je poslala vprašanja v povezavi z avstrijskim zakonom "proti socialnemu dumpingu" na Sodišče EU, kjer je o teh vprašanjih odločal veliki senat sodišča in pravo EU razlagal v korist Čepelnika. In številnih drugih malih podjetij iz novih držav članic, ki jih je Avstrija poskušala iztisniti s svojega trga. Manj uspešni od njega pa sta bili igralnici HIT in HIT Larix, ki sta na podlagi prostega opravljanja storitev poskušali doseči dovoljenje za oglaševanje iger na srečo v Avstriji. Neuspešno se je na pravila enotnega trga sklicevala tudi Amalia Valeško iz Celovca, ki je želela iz Slovenije v Avstrijo uvoziti paket cigaret, a je morala v Avstriji doplačati trošarino. Prost pretok med Slovenijo in Avstrijo je takrat že veljal, a Slovenija še ni uskladila minimalnih trošarin na tobačne izdelke z direktivo EU.

Na pravila enotnega trga so se uspešno sklicevala podjetja in posamezniki tudi pred slovenskimi sodišči

Na pravila enotnega trga so se uspešno sklicevala podjetja in posamezniki tudi pred slovenskimi sodišči. Tako je denimo pred ljubljanskim sodiščem uspel doktorski študent, ki je prejel štipendijo Ad Future za študij v tujini, nato pa se je v tujini tudi zaposlil, potem ko po letu dni brezposelnosti v Sloveniji ni našel službe. Sklad Ad Futura je neuspešno terjal vrnitev prejete štipendije zaradi zaposlitve v tujini. Avstrijski ponudnik iger na srečo, ki je te igre oglaševal v Sloveniji in bil posledično denarno kaznovan, pa se je pred slovenskimi sodišči uspešno skliceval na pravila prostega pretoka storitev. A vse ni samo na sodiščih. Zelo učinkovito je lahko tudi alternativno reševanje sporov s področja enotnega trga. To opravljajo tako imenovane točke Solvit (v Sloveniji pri ministrstvu za gospodarstvo) in potekajo v celoti preko interneta. Na točko Solvit so se denimo uspešno obrnila madžarska in slovaška rafting podjetja, ko jim je občina Bovec zaračunavala dostop do Soče, česar slovenskim rafting podjetjem ni. Po posredovanju Solvita je občina takso odpravila. Na točko Solvit se je uspešno obrnil tudi Slovenec, ki je želel na Hrvaškem letno ribiško dovolilnico, saj je bila ta cenejša od mesečne, a je bila pridržana stalnim prebivalcem Hrvaške. Solvit reši tudi veliko zapletov pri priznanju v tujini pridobljenih diplom, pri uvozu avtomobilov, družinskih prejemkih ipd., za rešitev pa običajno potrebuje le nekaj tednov.

investicijskih možnosti. Obenem pa enotni trg pomeni tudi k proizvodov, tujih delavcev, tujih kupcev nepremičnin. Države budnim očesom institucij EU, iščejo ravnotežje med zagovarjanjem zaščito domačih podjetij, delavcev in naložb po drugi strani.

Spletni portali družbe Večer mediji d.o.o. (vecer.com in podstrani) uporabljajo piškotke z namenom zagotavljanja spletne storitve in funkcionalnosti, ki jih brez piškotkov ne bi mogli nuditi. Ali soglašate z namestitvijo piškotkov na omenjenih straneh?

REUTERS

Enotni trg je bil ob velikih krizah v zadnjih petnajstih letih na preizkušnji. Najprej ga je zadel zlom finančnega trga, ki je ogrozil tudi skupno valuto, nato zlom schengenskega sistema, ki je povrnil kontrole na notranje meje, pa brexit in nazadnje (in najobsežnejše) še epidemija. Zdaj šele tudi spoznavamo, da nimamo enotnega energetskega trga in iščemo pot naprej. Kljub vsem izzivom enotni trg ostaja nedvomno jedro delovanja EU in v organizaciji ohranja tudi tiste države, ki jih kaj drugega poleg trga preveč ne zanima. Zaradi enotnega trga je EU največje gospodarstvo na svetu. Njena pravila kopirajo različne integracije po svetu, od Azije, Afrike do Južne Amerike, a dokaj neuspešno. Krize ga sesujejo, a se ponovno sestavi, reformira in okrepi. Državljeni in podjetja v EU si kaj drugega danes skoraj več ne predstavljamo. Sploh tisti v majhnih državah.

POVEZANI PRISPEVKI

- (ANALIZA) Ukrajina. Neizzvani konflikt – neizzvana vojna?
- (ZEMLJIN LIST) Trajnostni tovorni promet: Težava ni le v železniški infrastrukturi
- (PISMO) Irena Joveva pisala direktorju podjetja Apple: "Pišem vam v maternem jeziku. Z razlogom."
- Evropska zelena preobrazba
- Vučić v Davosu povedal, da Srbija ni več tako navdušena nad EU. Za brutalno laž označil očitke, da je Putinova lutka